

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Burduh Victor,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2019, în cauza penală în privința lui,

Pavalachi Ion XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 19.07.2016 – 29.06.2018

instanța de apel: 17.07.2018 – 02.10.2018

11.03.2019 – 22.04.2019

instanța de recurs ordinar: 05.12.2018 – 05.02.2019

04.11.2019 – 15.09.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni din 29 iunie 2018, Pavalachi Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 287 alin. (3) și 151 alin.(1) Cod Penal, stabilindu-i-se pedeapsa după cum urmează:

- pe art. 287 alin. (3) Cod Penal - pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani;

- pe art. 151 alin. (1) Cod Penal – pedeapsă sub formă de închisoarea pe un termen de 7 (șapte) ani.

În baza art. 84 alin. (1) Cod Penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, stabilindu-i-se lui Pavalachi Ion pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei cu închisoarea urmând a fi calculat din momentul reținerii, cu includerea duratei reținerii și deținerii inculpatului Pavalachi Ion în stare de arest preventiv de la 30 mai 2016 până la 06 iulie 2016 inclusiv.

A fost aplicată în privința inculpatului Pavalachi Ion măsura preventivă - arestarea preventivă, cu menținerea acesteia până la intrarea sentinței în vigoare.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

A fost încasat de la Pavalachi Ion în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime de 1583 (una mie cinci sute opt zeci și trei) lei, 00 bani pentru serviciile de efectuare a expertizelor în prezenta cauză.

2. În sentință, prima instanță a constatat că, inculpatul Pavalachi Ion, în noaptea de XXXXX, aproximativ la orele XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, având scopul comiterii unui act de huliganism agravat, intenționat, din motive huliganice, aflându-se pe una din străzile amplasate în s. XXXXX, raionul Ialoveni, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, fără careva motive, în rezultatul unui conflict iscat spontan, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Opinca Ivan după care i-a aplicat o lovitură cu un cuțit pe care îl avea asupra sa, în regiunea abdomenului, acțiuni care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită.

Ca consecință a actului de huliganism agravat a lui Pavalachi Ion, la Opinca Ivan potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 24 iunie 2016, s-a constatat: plagă de cuțit penetrantă în abdomen, cu lezarea peretelui posterior a stomacului, care putea fi produsă prin acțiunea traumatică a unui obiect înțepător-tăietor, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu și se califică ca vătămare gravă.

Tot el, în noaptea de XXXXX aproximativ la orele XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în scopul realizării intenției sale infracționale, îndreptate spre vătămarea intenționată gravă a integrității corporale a persoanei, aflându-se pe una din străzile amplasate în s. XXXXX, raionul XXXXX, fără careva motive, în rezultatul unui conflict iscat spontan, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Opinca Ivan după care i-a aplicat o lovitură cu un cuțit pe care îl avea asupra sa, în regiunea abdomenului.

Ca consecință a agresiunii intenționate ale lui Pavalachi Ion, la Opinca Ivan potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 24 iunie 2016, s-a constatat: plagă de cuțit penetrantă în abdomen, cu lezarea peretelui posterior a stomacului, care putea fi produsă prin acțiunea traumatică a unui obiect înțepător-tăietor, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu și se califică ca vătămare gravă.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

- avocatul Rudenco Mihai în numele inculpatului Pavalachi Ion prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care inculpatul Pavalachi Ion să fie achitat de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de articolele 287 alin. (3) și 151 alin. (1) Cod penal din motivul că faptele inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunilor imputate;

- inculpatul Pavalachi Ion, prin care a solicitat casarea integrală a sentinței, cu emiterea unei sentințe motivate de încetare a procesului penal în cauza respectivă.

3.1 În motivarea apelului avocatul a invocat că:

- inculpatul pe parcursul procesului penal, a pledat nevinovat, iar potrivit declarațiilor inculpatului rezultă, că în noaptea lunii mai, anul 2016 partea vătămată Opinica I. i-a aplicat lui Pavalachi I. mai multe lovituri și, fiind nevoit să se apere, fără intenție, l-a împins într-un stativ în care era amplasat un cuțit, iar partea vătămată nu are pretenții față de inculpat.

3.2 În motivarea apelului inculpatul a invocat că:

- toate acțiunile urmăririi penale care intenționat sânt îndreptate pentru discriminarea sa și încălcarea drepturilor și libertăților sale, garantate de Constituție cât și legislația CEDO, se confirmă prin rechizitoriul care a fost întocmit de Railean Ludmila, ne cătând la faptul ca ordonanța de punere a mea sub învinuire mi-a fost adusa la cunoștința la data de 13 iulie 2016, rechizitoriul l-a primit abia în 2017, cu încălcări grave ale valorilor enumerate mai sus, l-a lipsit de drepturile de a putea dispune de timp rezonabil, pentru a se putea apăra legal și face cunoștința cu rechizitoriul, cât și pentru a se pregăti pentru apărare;

- urmărirea penală condusă de Railean Ludmila prin diferite manipulări de date eronate au întocmit o ordonanța de învinuire a sa fără careva probe pertinente, care trebuie sa servească la constatarea împrejurărilor care au importanța pentru justa soluționare a cauzei penale de învinuire. Railean Ludmila știind precis ca Opinca I. și Bivol M. au venit în gospodăria sa cu mult după ora permisă de lege, intenționat cu buna - știință face însemnări false în acte publice,(vezi rechizitoriul f.d.nr. 1);

- prin depozițiile părții vătămate Opinca I. (vezi rechizitoriul f.d.nr. 2-3), unde el din start clar cu buna - știință declară locul aflării lui. ora și circumstanțele întâmplării. La fel declarațiile martorului Bivol M.. (vezi rechizitoriul fi nr. 4), confirmă ora și locul aflării lor în gospodărie sa, tot odată dezmințind înscrisurile de scop intenționat fără careva motive, tot aceste declarații au fost întărite de Bivol Mihai și în timpul procesului de judecata unde este dovedită nevinovăția sa;

- alt fapt ce dovedește nevinovăția sa sânt declarațiile martorului Drosu A., (vezi rechizitoriul f. nr. 5), unde ea cu bună - știință minte că Bivol M. la data de 30.05.2016, nu era în stare de ebrietate și din auzite, chipurile el a tăiat o persoana pe care ea nu o cunoaște... martorul Donici C, clar declară că ultimul nu am avut cuțit și nici urme de sânge ori alte lucruri sau urine ce ar putea dovedi violenta nu se vedeau... Opinca I., care era în stare avansata de ebrietate a căzut jos și cu ceva sa înțepat, fapt dovedit prin cererea lui Opinca I. din 12.03.2018, precum si de cererile sale din: 08.02.2018, 28.02.2018, 14.03.2018, 15.03.2018. Prin diferite motivări neîntemeiate si nejustificate Inspectoratul de Politie Ialoveni si Procuratura Ialoveni au refuzat în nenumărate rânduri să își primească la înregistrare cererile, plângerile și petițiile sale pentru a asigura efectuarea sub toate aspectele, complet și obiectiv a atribuțiilor urmăririi penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2018, au fost admise apelurile declarate, casată sentința în partea condamnării în baza articolului 287 alin. (3) Cod penal, în partea pedepsei definitive și în partea cheltuielilor judiciare, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care:

- procesul penal în privința lui Pavalachi Ion pe art. 287 alin. (3) Cod penal a fost încetat, pe motiv că fapta constituie contravenție;

- procesul contravențional pe art. 354 Cod contravențional în privința lui Pavalachi Ion a fost încetat pe motivul expirării prescripției răspunderii contravenționale.

S-au desființat dispozițiile cu privire la aplicarea prevederilor art. 84 alin. (1) Cod penal și privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în mărime de 1583 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

5. Deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2018, a fost atacată cu recurs ordinar de către:

- procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Săli, prin care a solicitat casarea deciziei și menținerea sentinței;

- inculpatul Pavalachi Ion, prin care a solicitat casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care procesul penal să fie încetat.

6. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 05 februarie 2019, au fost admise recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Săli, și de inculpatul Pavalachi Ion, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2018, fiind dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2019, au fost admise apelurile avocatului Rudenco Mihai în numele inculpatului Pavalachi Ion și apelul inculpatului Pavalachi Ion, casată sentința parțial, în partea condamnării lui Pavalachi Ion pe art.287 alin.3 Cod penal, individualizării pedepsei, precum și a încasării cheltuielilor de judecată, și, în această parte pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit cărei:

- a fost încetat procesul penal în privința lui Pavalachi Ion învinuit în comiterea infracțiunii prevăzută de art.287 alin. (3) Cod penal, deoarece fapta constituie contravenție;

- Pavalachi Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art.354 Cod contravențional, încetând prezentul proces în legătură cu expirarea termenului de prescripție atragerii la răspundere contravențională.

Lui Pavalachi Ion, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.151 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă de 5 (cinci) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art.90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Pavalachi Ion, a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

A fost obligat Pavalachi Ion să nu-și schimbe domiciliul fără acordul organului competent.

Măsura preventivă – arestul preventiv, aplicată în privința lui Pavalachi Ion, a fost revocată.

A fost eliberat Pavalachi Ion de sub arest, dacă nu ispășește pedeapsa în legătură cu altă hotărâre de condamnare privativă de libertate, sau dacă nu este arestat pe altă cauză penală.

Au fost respinse ca fiind nefondate cerințele procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1583 (una mie cinci sute optzeci și trei) lei.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

7.1. În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, actele de violență exprimate sub forma vătămarilor grave nu pot fi reținute la calificare potrivit art. 287 Codul penal. Acest raționament este dedus din pedepsele prevăzute de art. 151, pe de o parte, și art. 287 Codul penal, pe ce altă parte. *Per a contrarlo*, infracțiunea prevăzută la alin. (3) art. 287 Codul penal prevede pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de la 3 ani la 7 ani. Prin urmare, infracțiunea de huliganism prevăzută de art. 287 Codul penal nu poate să absoarbă violența de la infracțiunea prevăzută de art. 151 Codul penal. Aceasta întrucât respectiva infracțiune prevede pedeapsa mai aspră decât cea stabilită pentru infracțiunea de huliganism.

În continuarea gândului privind lipsa concursului ideal dintre infracțiunea de huliganism prevăzută de art.287 Codul penal, pe de o parte, și infracțiunea prevăzută de art.151 Cod penal, pe de altă parte, a reținut că, sub raport subiectiv, există pluralitate de rezoluțiuni, iar sub raport obiectiv o pluralitate de elemente materiale și că, vor fi atâtea infracțiuni câte elemente se vor realiza din împerecherea elementelor imateriale și materiale. Pentru a fi în prezența concursului ideal de infracțiuni, pe lângă condițiile de existența doar a unei singure acțiuni infracționale și comiterea a cel puțin două infracțiuni din partea specială a Codului penal, mai este necesar ca acțiunea infracțională comisă să înglobeze în totalitate normele infracționale comise.

Având în vedere condițiile faptei examinate, este inadmisibil prin aplicarea loviturilor (aceleași lovituri comise de către inculpat asupra părții vătămate) comiterea simultană a infracțiunilor prevăzute de art. 151 Cod penal și art. 287 Cod penal, întrucât ambele infracțiuni presupun violență.

Astfel, concluzia care se impune rezidă în faptul că, în cazul în care violența aplicată de către făptuitor în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice se exprimă sub forma vătămării medii, calificarea se va face potrivit art. 151 Cod penal și art. 354 Codul contravențional. Potrivit regulii absorbției, infracțiunea de huliganism nu poate absorbi infracțiunea prevăzută de art. 151 Cod penal, deoarece infracțiunea absorbantă trebuie să prevadă o pedeapsă mai aspră decât infracțiunea absorbită.

Acceptarea unei asemenea variante de calificare (prin ordonanță, fiind calificarea prin concurs ideal în baza art. 287 alin. (3) Codul penal și art. 151 alin. (1) Cod penal, ar însemna ignorarea principiului neadmiterii tragerii la răspundere penală de două ori pentru aceeași faptă, prevăzută la art. 7 alin. 2 Codul penal și art. 22 alin. 1 Codul de procedură penală. Fiind aplicată o singură dată, violența nu poate fi reținută de două ori la calificare: prima dată în contextul infracțiunii prevăzute de art. 151 Codul penal; a doua oară ca expresie a infracțiunii de huliganism.

În ceea ce privește respectarea principiului *non bis in idem*, aplicarea acestui principiu este supusă triplei condiții de identitate a faptelor, unitatea contravenientului și unitatea interesului juridic protejat. Prin urmare, în temeiul acestui principiu, aceeași persoană nu poate fi sancționată mai mult decât o dată pentru un mod unic de comportament ilegal conceput pentru a proteja aceleași valori juridice.

Astfel, este consacrat că criteriul relevant pentru excluderea dublei încriminări este identitatea faptelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de circumstanțe concrete care sunt indisolubil legate între ele. La caz, a constatat instanța de apel că aceleași fapte (lovirea cu provocarea

vătămării grave) materiale sunt atribuite ca element obiectiv al componenței de infracțiune prevăzute de art. 151 alin. (1) Codul penal și ca element obiectiv al componenței de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (3) Codul penal.

Fiecare dintre infracțiunile instituite solicită dovada unui element diferit. Regula aplicabilă este faptul că, în cazul în care aceeași faptă sau operațiune constituie o încălcare a două dispoziții legale distincte, testul care urmează a fi aplicat pentru a stabili dacă există două infracțiuni sau doar una, este dacă fiecare prevedere impune dovada unui fapt suplimentar pe care cealaltă nu o cere.

Colegiul penal a considerat necesar de a aplica regula ce rezidă în următoarele: dacă fiecare infracțiune conține un element care nu este inclus în cealaltă; dacă nu, acestea sunt „aceleași infracțiuni” în sensul clauzei, și clauza interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune interzice pedepsirea ulterioară sau urmărirea penală.

Regula „de a nu fi judecat de două ori” este consfințită și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului (protocolul nr.7 art.4). Curtea a stabilit în cauza *Zolotukhin v. Federația Rusă* că urmează a fi aplicat criteriul „aceleași elemente esențiale” pentru a stabili dacă este încălcat principiul non bis in idem. În jurisprudența Curții, infracțiunile separate au fost distinse cu ajutorul criteriului „aceleași elemente esențiale” în cinci circumstanțe. În primul rând, în cazul în care comportamentul reclamantului nu era același cu privire la cele două infracțiuni (la fel ca în *Manasson*, citată mai sus). În al doilea rând, în cazul în care înseși infracțiunile au avut diferite aspecte esențiale (la fel ca în *Schutte c. Austriei*, nr. 18015/03, 26 iulie 2007, în care Codul penal se referea la utilizarea amenințării violente împotriva unui agent public, în timp ce Codul rutier pedepsea doar omisiunea de a se opri în scopul unui control rutier). În al treilea rând, în cazul în care o condiție esențială a naturii vinovăției inculpatului a fost necesară pentru o infracțiune, dar nu s-a aplicat la cealaltă (cum ar fi o dovadă de intenție sau neglijență, la fel ca în *Rosenquist*, citată mai sus, sau o dovadă a unui eșec intenționat, la fel ca în *Ponsetti și Chesnel c. Franței* (dec), nr. 36855/97 și 41731/98, ECHR 1999-VI). În al patrulea rând, în cazul în care scopul măsurilor a fost diferit (de exemplu, prevenirea și disuadarea, spre deosebire de reprimare, la fel ca în *Mjelde c. Norvegiei* (dec), nr. 11143/04, 04, 1 februarie 2007). În al cincilea rând, în cazul în care sancțiunile vizau două entități juridice distincte (la fel ca în *Isaksen c. Norvegiei* (dec), nr. 13596/02, 2 octombrie 2003).

În jurisprudența Curții se pune accentul pe „elementele esențiale” ale celor două infracțiuni. În *Franz Fischer a. Austriei* (nr. 37950/97, 29 mai 2001),

Curtea a confirmat că articolul 4 al Protocolului nr. 7 a tolerat urmărirea penală pentru mai multe infracțiuni care decurg dintr-un act criminal unic (concurș ideal de infracțiuni). Totuși, deoarece ar fi incompatibil cu această dispoziție ca un reclamant să poată fi judecat sau pedepsit din nou pentru infracțiunile care au fost pur și simplu „nominal diferite”, Curtea a statuat că trebuie să examineze suplimentar dacă astfel de infracțiuni au avut sau nu aceleași „elemente esențiale”. În cazul dlui Fischer, în care contravenția administrativă de conducere a automobilului în stare de ebrietate și infracțiunea de provocare a morții din neglijență din cauză că „s-a lăsat intoxicat”, au avut aceleași „elemente esențiale”, Curtea a constatat o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7. De asemenea, ea a subliniat faptul că dacă cele două infracțiuni pentru care persoana în cauză a fost judecată s-ar fi suprapus doar puțin, nu ar fi existat vreun motiv să se considere că inculpatul nu ar fi putut fi urmărit penal pe rând pentru fiecare dintre ele. Aceeași abordare a fost urmată în cauza *W.F. c. Austriei* (nr. 38275/97 30 mai 2002) și *Sailer c. Austriei* (nr. 38237/97, 6 iunie 2002), ambele bazându-se pe un set similar de circumstanțe. În consecință, Curtea consideră că articolul 4 al Protocolului nr. 7 trebuie să fie înțeles în sensul că interzice urmărirea penală sau judecarea a celei de-a doua „infracțiuni” în măsura în care aceasta decurge din fapte identice sau fapte care sunt în mod substanțial aceleași.

Instanța de apel a constatat că, dacă aplicăm regula „elemente esențiale”, care rezultă din jurisprudența Curții, atunci concluzionăm că, elementul esențial - aplicarea violenței, este atribuit atât în cazul art. 151 alin. (1) Codul penal cât și în cazul art. 287 alin. (3) Codul penal. Dacă același element esențial este prezent în ambele infracțiuni încriminate, atunci este posibilă o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7.

Având în vedere cele mai sus statuate, instanța de apel a ajuns la concluzia încetării procesului penal în privința lui Pavalachi Ion, pentru fapta prevăzută de art.287 alin. (3) Cod penal, comisă în privința părții vătămate Opinca Ivan și soluționarea cauzei potrivit dispozițiilor Codului contravențional.

Instanța de apel a reținut că, ca consecință a actului de huliganism agravant a lui Pavalachi Ion, la Opinca Ivan potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. 1640/D din 24 iunie 2016, s-a constatat plagă de cuțit penetrantă în abdomen, cu lezarea peretelui posterior a stomacului, care putea fi produsă prin acțiunea traumatică unui obiect înțepător-tăietor, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu și se califică ca vătămare gravă.

De asemenea, instanța de apel a constatat că din materialele dosarului reiese cu certitudine că, contravenția a fost comisă de către Pavalachi Ion în noaptea de 30 mai 2016, considerând necesar de a înceta procesul în conformitate cu art. 441 alin.(1) lit. b) Cod contravențional, din motivul expirării termenul.

Cu referire la învinuirea adusă inculpatului Pavalachi Ion, în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a reținut că, pentru aplicarea răspunderii în baza alin. (1) art. 151 Cod penal, este suficient se producă una din urmările prejudiciabile enumerate în dispoziția acestei norme penale și anume: vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente.

Pentru calificarea faptei infracționale imputate inculpatului potrivit normei incriminate de art. 151 alin. (1) Cod penal, este necesară determinarea semnelor și elementelor constitutive ale componenței de infracțiune care ar cuprinde respectiva faptă.

Într-un prim reflex, fapta comisă de Pavalachi Ivan în noaptea de XXXXX aproximativ la orele XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în scopul realizării intenției sale infracționale, îndreptate spre vătămarea intenționată gravă a integrității corporale a persoanei, aflând-se pe una din străzile amplasate în s. XXXXX, raionul XXXXX, fără careva motive, în rezultatul unui conflict iscat spontan, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Opinca Ivan după ca i-a aplicat o lovitură cu un cuțit pe care îl avea asupra sa, în regiunea abdomenului. Ca consecință a agresării intenționate ale lui Pavalachi Ion, la Opinca Ivan potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 24 iunie 2016, s-a constatat plagă de cuțit penetrantă în abdomen, cu lezarea peretelui posterior a stomacului, care putea fi produsă prin acțiunea traumatică a unui obiect înțepător-tăietor, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu și se califică ca vătămare gravă.

Instanța de apel nu a reținut alegațiile apărării cât și a inculpatului privind achitarea, deoarece vinovăția lui Pavalachi Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 al. (1) Cod penal, a fost cert stabilită.

Referitor la pedeapsa penală aplicată inculpatului, Pavalachi Ion, comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod Penal și motivele invocate de avocatul inculpatului în cererea de apel, instanța de apel verificând legalitatea sentinței primei instanțe în privința ultimului constată

că, la aprecierea măsurii și mărimii pedepsei, instanța de fond n-a luat în considerare în deplină măsură caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii săvârșite, de circumstanțele săvârșirii acesteia, de circumstanțele atenuante.

Instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpatului Pavalachi Ion, au fost încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod Penal pentru care legea penală prevede pedeapsa sub formă de închisoare de la 5 la 10 ani, iar din interpretarea sistemică a prevederilor art. 151 alin. (1) Cod Penal și art. 16 alin.(4) Cod Penal infracțiunea incriminată inculpatului se califică ca infracțiune gravă.

În acest sens, instanța de apel a menționat că reieșind din gravitatea infracțiunii incriminate, gradul prejudiciabil al faptei săvârșite și persoana inculpatului Pavalachi Ion, lipsa circumstanțelor agravante, instanța a aplicat o pedeapsă prea aspră față de inculpat, considerând neîntemeiat că în cazul de față este rațional ca inculpatul să execute real pedeapsa închisorii.

Astfel, instanța de apel a considerat că, prima instanță neîntemeiat i-a numit lui Pavalachi Ion pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 7 (șapte) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Or, instanța de apel ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, a ajuns la concluzia că, nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită cu închisoare real, fiind dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.

Instanța de apel a menționat că, inculpatul a conștientizat urmările faptei sale, și-a recunoscut vina parțial, acesta anterior nu a fost judecat, s-a căit sincer de cele comise, i-a reparat benevol părții vătămate paguba pricinuită, victima l-a iertat pe inculpat și solicită să nu fie aspru pedepsit, infracțiunea comisă face parte din categoria infracțiunilor grave.

Prin urmare, instanța de apel a ajuns la concluzia că scopul prestabilit al legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului, Pavalachi Ion, va fi pe deplin atins prin numirea unei pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani închisoare, iar conform art. 90 Cod penal a suspenda condiționat executarea pedepsei lui Pavalachi Ion pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

Referitor la încasarea cheltuielilor judiciare, instanța de apel a conchis că prima instanță greșit a admis încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului în sumă de 1583 lei pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară, or, conform art.75 alin.3 Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, *plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sânt suportate de*

ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin.2 Codul de procedură penală.

Prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare 09.02.2018 a fost exclus alin.(2) din prezentul articol. Instanța de apel constatând că raportul de expertiză medico-legală biologică nr. 401, din 24.06.2016 și raportul de expertiză medico-legală criminalistică nr. 111 din 10.06.2016 au fost efectuate la solicitarea organului de urmărire penală până la intrarea în vigoare a Legii sus menționate prin care a fost exclus alin. (2) al art.143 Codul de procedură penală.

8. Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2019, a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, prin care *invocând ca temei pentru recurs ordinar prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală*, a solicitat casarea totală a deciziei instanței de apel, cu menținerea fără modificări a sentinței Judecătorei Hâncești, sediul Ialoveni din 29 iunie 2018.

8.1. În motivarea recursului ordinar, procurorul a menționat că:

- decizia instanței de apel prezintă deficiențe din punct de vedere al insuficienței argumentelor vizavi de concluzia recalificării acțiunilor inculpatului din art.287 alin.(3) Cod penal în art. 354 Cod contravențional, în al doilea rând, desființând sentința, instanța de apel a pronunțat o soluție neclară, nemotivată, fără o careva consecutivitate logică, reținând în sarcina inculpatului același eveniment infracțional imputat prin rechizitoriu, doar că cu o altă încadrare juridică și apreciere a faptelor;

- instanța de apel nu a ținut seama de dispozițiile legale și de orientările jurisprudențiale pertinente trasând mai multe concluzii ce nu se conciliază cu soluția adoptată în dispozitiv, totodată distorsionând înțelesul unor prevederi expuse de Curtea Supremă de Justiție în Hotărârea Plenului nr. 4 din 19 iunie 2006 cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism;

- la caz, instanța de apel eronat a conchis că Pavalachi Ion a săvârșit o contravenție prevăzută de art. 354 Cod contravențional, după semnele: huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice, or instanța de apel verificând cauza sub aspectul calificării infracțiunii, urma să raporteze situația de fapt constatată la fiecare din elementele constitutive ale infracțiunii imputate inculpatului să subsumeze aceste fapte cu împrejurările cauzei, respectiv să desfășoare concluzia de reîncadrare a acțiunilor, expunându-și punctul său de vedere supra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii imputate acestora, fapt ce pe caz n-a avut

loc, fiind înfăptuită o apreciere eronată și formală de ordin general a probelor și circumstanțelor de fapt;

- instanța de apel eronat a tratat Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 19.06.2006 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism” la analiza elementelor componente ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal imputat inculpatului, or, obiectul juridic special al infracțiunii de huliganism are un caracter complex atunci când această infracțiune se exprimă în acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor;

- instanța de apel a omis faptul că prin aplicarea unui obiect special adaptat-cuțitul care a creat un pericol real pentru viața și sănătatea părții vătămate, or, prin raportul de expertiză medico-legală nr. 1640/D din 24.06.2016, lui Opinca Ivan i-a fost cauzată plagă de cuțit penetrantă în abdomen, cu lezarea peretelui posterior al stomacului, care putea fi produsă prin acțiunea traumatică a unui obiect înțepător-tăietor, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce prezintă pericol pentru viață și, în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare gravă;

- din raționamentele expuse în pct.6 în redacția Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.6 din 15.05.2017, instanța de apel urma să delimiteze infracțiunea prevăzută de art. 287 alin.(3) Cod penal de contravenția prevăzută de art. 354 Cod contravențional, devreme ce dacă făptuitorul nu se limitează doar la: acostarea jignitoare, în locuri publice, a persoanei fizice, tulburarea ordinii publice; tulburarea liniștii în timpul nopții, alte acțiuni similare, însă mai recurge și la aplicarea violenței, fapte care se regăsesc în speța supusă examinării, aceste acțiuni urmează a fi încadrate juridic prin prisma legislației penale, or în astfel de circumstanțe, fapta comisă depășește gradul de pericol social al unei contravenții, atingând gradul de pericol social al unei infracțiuni;

- la adoptarea deciziei de reîncadrare a acțiunilor inculpatului Pavalachi Ion de la art. 287 alin. (3) Cod penal, la art. 354 Cod contravențional, instanța de apel nu a dat apreciere justă suportului probatoriu prezentat de către acuzare, astfel încât concluzia instanței de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost supuse unei minuțioase cercetări în ambele instanțe, făcându-se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces, iar în astfel de condiții, instanței îi rămânea doar să aprecieze aceste probe, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor;

- instanța de apel urma să țină cont de explicațiile oferite de practica judiciară constantă, unde a fost specificat, că doar în cazul în care

infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de omor intenționat ori de vătămarea intenționată gravă sau medie a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se va face, conform art. 287 și art. 145,151 sau 152 Cod penal;

- soluția instanței de apel, prin care a fost respinsă solicitarea procurorului referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare;

- obligația inculpatului condamnat de a suporta cheltuielile judiciare este principială devreme ce săvârșirea infracțiunii atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, inclusiv pentru a i se aplica infractorului pedeapsa de a suporta cheltuielile judiciare îi revine acestuia în principal;

- prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial c.40-47/108 din 09.02.2018), alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală a fost abrogat, prin ce se atestă intenția legiuitorului, de a pune cheltuielile judiciare în sarcina inculpatului.

9. Referință asupra recursului ordinar declarat, nu a fost depusă.

10. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis cu casarea totală a deciziei instanței de apel, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2 lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Colegiul penal lărgit regăsește incident speței, temeiul de casare invocat de către recurent și stipulat la pct. 6), art.427 alin.(1), potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Potrivit prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel urmează să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate în ședința instanței de apel.

Întrucât judecarea apelului constituie o continuare a examinării fondului cauzei, prevederile art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală instituie prerogativa instanței de apel de a da o nouă apreciere probelor administrate în fața primei instanțe.

Colegiul penal lărgit constată că decizia instanței de apel prezintă deficiențe în spațiul aprecierii multilaterale și obiective a circumstanțelor cauzei în raport cu probele acumulate și administrate pe parcursul examinării cauzei, demonstrându-se astfel neconformarea întocmai a prevederilor legale nominalizate și, drept consecință, admiterea greșită a apelurilor declarate de avocatul Rudenco Mihai în numele inculpatului și apelul inculpatului Pavalachi Ion.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel, nejustificat ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului Pavalachi Ion, în partea ce se referă la învinuirea în comiterea huliganismului, urmează a fi calificate în baza art. 354 alin.(1) Cod contravențional, făcând trimitere eronat la regula de a nu fi judecat de două ori și la elementul esențial – aplicarea violenței, care este atribuit atât în cazul art. 151 alin.(1) Cod contravențional cât și în cazul art. 287 alin.(3) Cod penal.

Instanța de recurs reține că sunt neîntemeiate alegațiile instanței de apel precum că calificarea acțiunilor inculpatului prin concurs ideal în baza art. 287 alin.(3) Cod penal și art. 151 alin.(1) Cod penal, ar însemna ignorarea principiului neadmiterii tragerii la răspundere penală de două ori pentru aceeași faptă, prevăzut la art. 7 alin.(2) Cod penal și art. 22 alin.(1) Cod de procedură penală. Fiind aplicată o singură dată, violența nu poate fi reținută de două ori la calificare: prima dată în contextul infracțiunii prevăzute de art. 151 Cod penal, iar a doua oară ca expresie a infracțiunii de huliganism, în situația în care, obiectul juridic special al infracțiunii de huliganism are un caracter complex atunci când această infracțiune se exprimă în acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violențelor asupra persoanelor.

Colegiul penal lărgit constată că acțiunile inculpatului Pavalachi Ion au fost săvârșite în public, în prezența lui Bivol Mihai, fiind tulburată liniștea publică, acțiuni care ulterior au fost însoțite și de aplicarea violenței în privința părții vătămate, prin aplicarea de lovituri cu folosirea obiectelor special adaptate – un cuțit care îl avea asupra sa.

Prin urmare, Colegiul menționează că instanța de apel nu a dat aprecierea corectă faptului că, prin acțiunile sale, inculpatul Pavalachi Ion a creat un pericol real pentru viața și sănătatea părții vătămate, or, prin raportul de expertiză medico-legală nr. XXXXX din 24.06.2016, lui Opinca Ivan i-a fost cauzat plagă de cuțit penetrantă în abdomen, cu lezarea peretelui posterior al stomacului, care putea fi produsă prin acțiunea traumatică a unui obiect înțepător-tăietor, posibil în timpul și circumstanțele indicate, ce prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare gravă.

Este necesar de menționat că fapta inculpatului Pavalachi Ion constituie o acțiune intenționată ce încalcă grosolan ordinea publică, iar această circumstanță delimitează componența de contravenție prevăzute la art. 354 Cod contravențional de infracțiunea de huliganism, or, atunci când are un caracter complex, infracțiunea de huliganism include, ca acțiune principală, încălcarea grosolană a ordinii publice.

Astfel, Colegiul reține că instanța de apel eronat a reîncadrat acțiunile inculpatului Pavalachi Ion de la art. 287 alin.(3) Cod penal la art. 354 Cod contravențional, apreciind eronat materialelor cauzei și suportului probatoriu, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și coroborării lor.

Așadar, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului Pavalachi Ion.

Respectiv, Colegiul penal lărgit apreciază legală și întemeiată sentința primei instanțe, considerând util de a menționa că acțiunile inculpatului Pavalachi Ion în partea ce se referă la învinuirea în comiterea huliganismului, au fost corect încadrate în baza art. 287 alin.(3) Cod penal, dat fiind faptul că huliganismul incriminat de norma penală, în afară de prezența acțiunii principale – încălcarea grosolană a ordinii publice, presupune și prezența unei acțiuni adiacente, acțiune exprimată, alternativ prin aplicarea violenței asupra persoanei.

Instanța de recurs reține că, instanța de apel a constatat că inculpatul Pavalachi Ion, în noaptea de XXXXX, aproximativ la orele XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, având scopul comiterii unui act de huliganism agravat, intenționat, din motive huliganice, aflându-se pe una din străzile amplasate în s. XXXXX, r-nul XXXXX, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o vădită lipsă de respect față de societate, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, fără careva motive, în rezultatul unui conflict iscat spontan, l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Opinca Ivan după care i-a aplicat o lovitură cu un cuțit pe care îl avea asupra sa, în regiunea abdomenului, acțiuni care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, însă, nejustificat a reîncadrat acțiunile inculpatului în baza art. 354 alin.(1) Cod contravențional.

Colegiul menționează că, instanța de apel inițial indică că pe capătul de acuzare în baza art. 287 alin.(3) Cod penal, probele administrate dovedesc vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei constatate, apoi recalificând acțiunile lui în baza art. 354 Cod contravențional, adică constatând

săvârșirea de către inculpat a infracțiunii s-a contrazis dispunând încetarea procesului contravențional pe art. 354 Cod contravențional.

Colegiul constată că, vinovăția inculpatului Pavalachi Ion a fost dovedită pe deplin și acțiunile acestuia corect fiind încadrate de către prima instanță în baza art. 287 alin.(3) Cod penal – huliganismul, adică, acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicare violenței asupra persoanei, acțiuni care prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, acțiuni săvârșite cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății.

Instanța de recurs consideră corectă și poziția primei instanțe privind aplicarea prevederilor art. 84 alin. (1) din Codul penal, ținând cont de faptul că acțiunile inculpatului Pavalachi Ion just au fost încadrate în baza art. 287 alin.(3) Cod penal și în baza art. 151 alin.(1) Cod penal.

Prima instanță a ținut cont de prevederile art. 33 alin. (1) Cod penal, potrivit cărora se consideră concurs de infracțiuni săvârșirea de către o persoană a două sau a mai multor infracțiuni, dacă persoana nu a fost condamnată definitiv pentru vreuna din ele și dacă nu a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, cu excepția cazurilor când săvârșirea a două sau mai multor infracțiuni este prevăzută în articolele părții speciale a prezentului cod în calitate de circumstanță care agravează pedeapsa, iar, unica premisă pentru a aplica pedeapsa conform regulilor prevăzute în art. 84 Cod penal este stabilirea concursului de infracțiuni în cauză.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată motivarea eronată a concluziei instanței de apel cu privire la emiterea unei noi hotărâri, apelul astfel fiind greșit admis.

Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, indicat de recurent și-a găsit confirmare la examinarea cauzei, deoarece din materialele cauzei rezultă că instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea prevederilor art. 414, 417 alin. (1) pct. 7) și 8) Cod de procedură penală și nu a făcut o analiză suficientă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, cu expunerea și argumentarea justificată a concluziilor sale.

La fel, instanța de recurs observă că prima instanță corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind învinuirea înaintată inculpatului și încadrarea juridică justă a acțiunilor infracționale ale ultimului, în conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, toate fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1)

Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității, veridicității și coroborării lor.

În context, odată cu depunerea cererilor de apel, inculpatul și apărătorul acestuia nu au prezentat instanței de judecată probe noi sau circumstanțe de fapt, ce nu au fost cunoscute primei instanțe și care puteau permite instanței de apel de a concluziona o altă stare de fapt și de drept asupra modalității de calificare a acțiunilor inculpatului, fiind în esență eronat recalificate acțiunile acestuia.

Colegiul penal susține argumentul recurentului privind interpretarea eronată de către instanța de apel a prevederilor Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 19.06.2006 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism” la analiza elementelor componente ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal imputat inculpatului, or, obiectul juridic special al infracțiunii de huliganism are un caracter complex atunci când această infracțiune se exprimă în acțiuni care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor cu aplicarea altor obiecte (la caz aplicarea cuțitului) pentru vătămarea integrității corporale și sănătății, deoarece în cazul dat, infracțiunea de huliganism este însoțită de infracțiunea de vătămare intenționată gravă a integrității corporale, or, cele săvârșite reprezintă un concurs ideal de infracțiuni, acțiunile făptașului urmând a fi calificate în baza art.287 alin.(3) și art.151 alin.(1) Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal reține că inculpatul a aplicat lovituri cu cuțitul, acțiuni care nicidecum nu pot fi apreciate ca huliganism nu prea grav. În asemenea circumstanțe, fapta comisă depășește gradul de pericol social al unei contravenții.

Astfel, contrar concluziilor corecte ale instanței de fond, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, infracțiunea de huliganism comisă de inculpat, a fost urmată de infracțiunea de vătămare intenționată gravă a integrității corporale, justificat astfel fiind calificarea faptelor în baza art.287 alin.(3) și art.151 alin(1) Cod penal.

Suplimentar, Colegiul penal reține ca eronată concluzia instanței de apel precum că, în acțiunile inculpatului sunt evidențiate elementele constitutive ale contravenției de huliganism nu prea grav, or, în speța dată, delimitarea contravenția de huliganism nu prea grav de infracțiunea de huliganism este determinată de constatarea acțiunilor exprimate prin aplicarea violenței periculoase pentru viața persoanei.

Din considerentele menționate supra, întrucât apelurile inculpatului și apărătorului acestuia greșit au fost admise, Colegiul penal lărgit conchide că

eroarea comisă de instanța de apel urmează a fi corectată prin casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței.

11. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Andronic Natalia, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 aprilie 2019, și menține sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 29 iunie 2018, în cauza penală în privința lui *Pavalachi Ion XXXXX*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 16 noiembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Burduh Victor